

Respons

Den demokratiske republikken Kongo: Fengselsforhold i Goma, Nord-Kivu

Problemstilling/spørsmål:

- Hvordan er forholdene i fengsler og forvaringssteder i Goma?
- Har kvinner i fengsel andre forhold enn menn?

Forholdene i kongolesiske fengsler beskrives av samtlige relevante observatører som svært kummerlige (OHCHR 2009, intervjuer i Goma oktober 2008). De sanitære forholdene er generelt meget kritikkverdige, i tillegg bidrar manglende helsetilsyn, dårlig og lite mat og overbefolkning til at soning kan være livstruende. Ifølge FNs menneskerettighetskommissær døde minst 65 fanger på grunn av de elendige forholdene i kongolesiske fengsler i 2008-2009 (OHCHR 2009).

Kvinneavdelingene i de lokale fengslene er skilt fra mannsavdelingene kun med et forheng, med den risikoen det innebærer for overgrep (intervju med lokal organisasjon, oktober 2008). I juni 2009 ble 20 kvinner voldtatt av mannlige medfanger under opptøyer i sentralfengslet i Goma (Bavier 2009, IRIN News 2009).

De hygieniske forholdene i fengslene i Goma ble beskrevet som katastrofale av en velorientert lokal kilde, og det var opptøyer på grunn av manglende mat i begynnelsen av oktober 2008 (intervju oktober 2008). Enkelte frivillige organisasjoner driver ifølge den lokale organisasjonen Dynamique des femmes juristes (DFJ) noen hjelpetiltak rettet mot innsatte. Rehabilitering av forvaringssteder og prosjekt med dyrking av jordbruksvarer i fengslene for å gjøre fangene mer selvforsynte inngår i dette. Men behovene er omfattende og hjelpen er begrenset.¹

Manglende helsetilsyn for de innsatte er et alvorlig problem. Det er kun én lege som har ansvaret for alle fangene.² I Gomas sentralfengsel var det 790 innsatte per oktober 2008.³ Ved

¹ MONUC, FNs fredsbevarende styrke i D.R.Kongo, arbeider også med rehabilitering av fengselsvesenet (MONUC u.å.).

² Den totale fangebefolkningen er ikke kjent, for ingen har oversikt over antall fanger som sitter i kasjotter ved for eksempel politistasjonene eller andre forvaringssteder.

alvorlig sykdom overføres pasientene riktignok til sykehus ifølge en lokal organisasjon (intervju 14. oktober). Både lokale og internasjonale menneskerettighetsorganisasjoner har tilgang til byens sentralfengsel. En lokal organisasjon orienterte Landinfo i oktober 2008 om at de også har tilgang til mindre forvaringssteder, men det er ofte vanskeligere å slippe til der. Besøksstillatelse gis av statsadvokaten, men frivillige lokale organisasjoner møter mindre velvilje hos statsadvokaten enn internasjonale aktører gjør. Men som flere av Landinfos samtalepartnere i Goma i oktober 2008 sa: med bestikklser lar det seg ordne.

De fleste kvinnelige innsatte er ifølge DFJ fengslet på grunn av ektemannens eller samboerens handlinger, ikke egne. Politiet arresterer kvinnen hvis mannen ikke kan pågripes. Denne virksomheten er selvfølgelig ulovlig, men hvis ingen følger opp disse sakene kan kvinnene bli sittende fengslet i flere måneder, og de må betale bestikklser for å slippe ut. På spørsmål om politiet fortsetter etterforskningen av sakene mot den reelle gjerningspersonen, forklarte samme kilde at dette var helt og holdent avhengig av den som hadde ansvaret for etterforskningen (lokal organisasjon, intervju i Goma 14. oktober 2008).

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

Skriftlige kilder

- Bavier, J. (2009, 23. juni). Rioting Congo prisoners rape 20 women. *Reuters*. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/article/worldNews/idUSTRE55M1RY20090623> [lastet ned 31. august 2009]
- IRIN News (2009, 24.juni). DRC: Mass rape in Goma prison. *IRIN News*. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=84982> [lastet ned 31.august 2009]
- MONUC, dvs. Mission de l'Organisation des Nations Unies en RD Congo (u.å.). *Prisons*. Kinshasa: MONUC. Tilgjengelig fra <http://monuc.unmissions.org/Default.aspx?tabid=1895> [lastet ned 31. august 2009]
- OHCHR, dvs. Office of the High Commissioner for Human Rights (2009, 2.april) *Report of the United Nations High Commissioner on the situation of human rights and the activities of her Office in the Democratic Republic of the Congo*. Geneve: OHCHR. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/country,,UNHRC,,COD,456d621e2,49ef1a252,0.html> [lastet ned 31. august 2009]

---

³ Fengselet er beregnet for ca 150 fanger (IRIN 2009).

Muntlige kilder⁴

- Representanter for internasjonale organisasjoner. Intervjuer i Goma 14.-15.oktober 2008.
- Lokale organisasjoner. Intervjuer i Goma 14.-15.oktober 2008.
- Dynamique des femmes juristes (DFJ). Intervju i Goma 15.oktober 2008.

© Landinfo 2009

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

---

⁴ De fleste kildene Landinfo hadde møte med om dette temaet i Goma i oktober 2008 ønsket å uttale seg anonymt.